

Taula rodona del bloc de vectors ambientals

Com podem tancar els cicles dels recursos a Menorca i avançar cap a una economia circular?

Irene ESTAÚN

Directora insular de la Reserva de Biosfera

Rafael MUÑOZ

Enginyer tècnic del Consorci de Residus i Energia de Menorca

Joan RIERADEVALL

Professor i investigador de l'ICTA de la UAB

Bartolomé MERCADAL

Director comercial de Sa Cooperativa del Camp

David SINTES

Gerent d'Aigües Sant Lluís

Moderador: **Cristòfol MASCARÓ**

Coordinador del GOB Menorca i membre de la Secció de Ciències Naturals de l'IME

Irene Estaún

Els darrers anys s'ha fet feina per actuar i, alhora, planificar. Un dels resultats és que per primera vegada disposam de Pla d'Acció de la Reserva de Biosfera, que és com un pla estratègic per a l'illa. Aborda pràcticament tots els aspectes que abasta la sostenibilitat i defineix un camí per seguir els sis anys vinents i avançar cap a aquesta direcció. Un dels objectius d'aquest pla d'acció tracta de tancar els cicles. Si existeix un cicle en què es pugui treballar per crear un cicle completament tancat és el dels aliments, gràcies al fet que Menorca encara conserva un sector primari prou actiu i dinàmic. En canvi, aspirar a crear un cicle tancat en el sector industrial és difícil a causa que bona part del que es manufactura arriba des de l'exterior. Així i tot, com a consumidors podem escollir els productes més sostenibles encara que venguin de fora.

En matèria d'aigua, s'hauria d'apoderar la gent de Menorca a través de la Comunitat d'Usuaris d'Aigües de Menorca, que és clau per poder prendre les decisions de la gestió del recurs des de l'illa. Hi falta una feina molt important d'organització en un model consorciat de gestió de la demanda i de gestió dels abastaments municipals.

La producció d'energia mitjançant renovables pot generar una riquesa derivada a l'economia local, que avui dia són diners que es perden cap a l'exterior. Poden suposar una oportunitat de negoci per a les petites empreses d'instal·lació i manteniment d'aquests sistemes.

Rafael Muñoz

En matèria d'energia és necessari avançar cap a l'autoproducció amb energies renovables. Els horitzons de futur que es marquen des de la Unió Europea ens demanen una millora en l'eficiència en la producció energètica, un major pes de la producció per part de les renovables, una disminució de generació de gasos d'efecte hivernacle i una reducció de la demanda energètica. Per al compliment d'aquest darrer punt és necessari que tots col·laborem amb un canvi de ritme metabòlic, canviar la manera en què utilitzam l'energia. Hem d'assumir la nostra quota de responsabilitat individual, ja que tenim una demanda energètica molt elevada i, a més, en fem un mal ús.

Per arribar a cobrir un 85% del consum elèctric amb generació de renovables el 2030, es calcula que s'hauria de fer una inversió de 450 milions d'euros. Actualment gastam 273 milions d'euros anuals en la importació d'energia. Aquesta inversió es podria recuperar en sis anys. Si aquesta inversió es fa des de l'illa, podrem tancar el cicle econòmic, ja que aquest capital podrà recircular dins l'illa; si deixam que la inversió es faci des de fora, els diners continuaran sortint.

La producció d'aquesta energia renovable hauria de venir de diferents fonts, tant eòlica com solar. Per arribar a cobrir aquest 85% de la demanda amb renovables, que ocupen gran espai, fan falta criteris clars i processos ràpids per decidir com i on s'instal·len. El fet que ocupin un gran territori és un mal menor i hem d'assumir la quota d'impacte. A més, serà necessari establir una bona xarxa de transport de l'energia i emmagatzematge.

Joan Rieradevall

En la importació des de Menorca tenim molt poca influència, només podem fer compra verda. Aquesta compra verda ha de començar a l'Administració, tant de productes com de serveis.

En el producte interior de Menorca diferenciam el sector industrial i el primari. En el sector industrial l'Administració ha d'ajudar a fer ecodisseny del producte; és a dir, productes innovadors i ecoeficients que impliquen menys impactes ambientals i més guanys econòmics. La primera ecoetiqueta del sector del calçat a Europa va ser una avarca menorquina. En el sector agrari el tema de diferenciació ambiental i de qualitat de producte és essencial per crear valor afegit sobre els productes d'importació.

Quan es parla de tancar els cicles, s'ha de veure quin és més prioritari en funció de quin repercuteix en una major minimització de les emissions de CO₂ equivalent. Per exemple, en els plans estratègics de reciclatge de residus sòlids municipals cal incloure eines quantitatives per mesurar la reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle per tipologia de residus reciclats per establir aquestes prioritzacions.

La reducció de la petjada de carboni en la producció del producte local és important per augmentar la competitivitat en els mercats internacionals.

És interessant recuperar l'aigua de pluja amb captadors hídrics. Es tracta d'una aigua d'una qualitat molt elevada que quasi no hauria de necessitar cap tractament per ser potable. És necessari disposar d'un sistema de recollida separat del clavegueram; afortunadament hi ha zones dels sistemes urbans de l'illa on ja estan fetes les instal·lacions, per exemple a una part del polígon de Maó o a l'aeroport, i ja es podria aprofitar aquesta aigua alternativa a curt termini i reduir la pressió als aqüífers de Menorca.

Bartolomé Mercadal

El sector agrari necessita assessorament i un pla estratègic. També és important que hi hagi una visió més global del que podria ser la solució als problemes del sector primari, en lloc d'aportar solucions puntuals desvinculades entre si. És necessari avançar en conjunt amb altres sectors.

Hi ha moltes finques que tenen dificultat per ser sostenibles. Es tenen recursos per ser sostenibles, però hi ha dificultat per vendre aquest producte, tant pel fet del baix consum de producte local que hi ha a l'illa com per la falta de marca Biosfera per vendre millor el producte a l'exterior. Menorca té una bona credibilitat a l'exterior, per tant aquesta és una gran oportunitat per aprofitar la marca Menorca Reserva de Biosfera per ajudar la comercialització i poder demostrar que el producte que tenim és d'una qualitat elevada, de manera que es creï un producte diferenciat.

David Sintes

S'ha de millorar el cicle de l'aigua reduint el consum, millorant la depuració i apostant per la reutilització de les aigües depurades. A Sant Lluís, des de l'any 2000 es reutilitza l'aigua

per a usos urbans. Hi ha una comunitat d'usuaris d'aigües depurades que dona servei a tres hotels per al regadiu i els sanitaris. S'hauria d'ampliar aquest ús d'aigua depurada.

Si continuen les demandes de consum d'aigua, no només serà necessària la posada en marxa de la dessalinitzadora existent, sinó tal vegada la construcció d'una altra a la zona de llevant de l'illa. Per tant, també s'hauria de revisar el consum desmesurat de l'aigua. Una mesura de reducció del consum pot ser prohibir els cultius de regadiu si no es fan amb aigua depurada.

Per augmentar la reutilització de l'aigua, s'ha d'invertir en la millora de la depuració. Això té un cost elevat que s'ha d'assumir. Actualment, el preu de l'aigua és molt baix i augmentant-lo es podria assumir aquesta inversió en reutilització.